

Wet gelijke kans op doorstroom

Door Monique Broek – stagiaire Onderwijsjuristen VOS/ABB

Het wetsvoorstel *Gelijke kans op doorstroom naar havo en vwo* heeft onder meer als doel om voor alle vmbo-leerlingen in de theoretische of gemengde leerweg gelijke voorwaarden vast te stellen voor hun eventuele doorstroom naar havo-4. Dit artikel gaat in op de ontstaansgeschiedenis van het wetsvoorstel en schetst enkele gevolgen voor vmbo- en havo-scholen.

Ouders en leerlingen willen meer eenduidigheid van en transparantie in de toelatingsvoorwaarden om na het behalen van een vmbo-diploma te kunnen doorstromen naar havo. Het wetsvoorstel voorziet erin dat scholen de toelating van gediplomeerde vmbo-leerlingen tot havo-4 nog slechts kunnen weigeren als deze leerlingen niet voldoen aan de eisen die bij algemene maatregel van bestuur (amvb) worden gesteld.

De amvb bij deze wet bevat één doorstroomvoorwaarde: de eis van een extra vak bij het eindexamen. Deze voorwaarde heeft twee doelen:

- Het laat de motivatie van de betrokken vmbo-leerling zien.
- Het zorgt voor betere aansluiting bij het havo-curriculum.

Bij onderwijsorganisaties en politieke partijen leeft de vraag waarom de regering voor deze wetwijziging en amvb niet wacht op de invoering van het nieuwe curriculum. Een van de doelen van het nieuwe curriculum is immers een betere doorlopende leerlijn van vmbo naar havo. De gedachte achter de curriculumvernieuwing is dat als vakken beter op elkaar aansluiten, leerlingen soepeler kunnen doorstromen.

Gevolgen voor scholen

Voor vmbo-leerlingen die naar havo-4 willen doorstromen, betekent de inwerkingtreding van dit wetsvoorstel met de bijbehorende amvb dat zij aan het einde van het derde leerjaar hun eindexamenvakken en een extra vak moeten kiezen. Bij dit keuzemoment horen een goede loopbaanoriëntatie en goede informatie en gedegen advies van de school. Het eventuele extra vak waarin de leerling centraal eindexamen kan doen, is bij voorkeur algemeen vormend, zoals geschiedenis, aardrijkskunde, economie of Frans.

Het is nog niet helder hoe de voorwaarde in de amvb zich zal verhouden tot hetgeen is bepaald in artikel 8, tweede lid, van het Eindexamenbesluit VO. Hierin staat dat scholieren slechts in extra vakken examen kunnen afleggen als het bevoegd gezag hun dat toestaat. Wanneer vmbo-scholen niet verplicht zijn om scholieren in extra vakken eindexamen te laten doen en er – om redenen die kunnen samenhangen met capaciteit (lerarentekort) of organisatie – voor kiezen die mogelijkheid niet te bieden, zullen de leerlingen van sommige scholen niet naar havo kunnen doorstromen. Een gevolg kan zijn dat er meer geld nodig is voor vmbo-scholen om het extra vak te kunnen aanbieden. Naar verwachting zullen ouders hun kinderen stimuleren om voor de zekerheid zeven vakken te volgen om de doorstroomoptie open te houden.

Als gevolg van dit wetsvoorstel zal de beslissingsbevoegdheid van het bevoegd gezag van de havo-school veranderen. Het toelatingsbeleid in artikel 27 WVO verandert door deze wet. De plaatsingsprocedure van gediplomeerde vmbo-leerlingen die mogen doorstromen naar havo-4, wordt geleid door de gronden die bij amvb worden gesteld. De school mag zelf geen hogere drempel hanteren waar het om de inhoudelijke geschiktheid van de leerling gaat, wel een lagere. Het wetsvoorstel sluit de bevoegdheid van het bevoegd gezag uit om aanvullende eisen te stellen met betrekking tot kennis, vaardigheden of leerhouding. De regering vindt dat het inperken van de vrijheid van het bevoegd gezag proportioneel is gezien het doel: het vergroten van de doorstroom en minder ongelijkheid.

Het was de verwachting dat de wet per 1 mei jongstleden in werking zou treden, maar dit is niet gelukt. Het is nu de bedoeling dat met ingang van het schooljaar 2020-2021 geldt dat alle vmbo-leerlingen in de theoretische of gemengde leerweg met een diploma zonder nadere voorwaarde toelaatbaar zijn tot havo-4. De Inspectie van Onderwijs krijgt de verantwoordelijkheid om erop toe te zien dat havoscholen zich aan de nieuwe regelgeving conformeren.